

Desburocratitzar els tràmits de projectes d'instal·lació d'autoconsum fotovoltaic

Document de proposta

Comissió d'Energia

16 de juny de 2022

cecot | energia

Proposta de desburocratització i agilització de la tramitació de projectes d'autoconsum fotovoltaic

Qualsevol proposta de desburocratització i agilització de tràmits relacionada amb l'afavoriment de l'autoconsum a Catalunya, s'ha de contextualitzar dins el marc més ampli de la implantació de les energies renovables a escala global de país. En aquest sentit, preocupa el baixíssim grau de desenvolupament de la generació energètica amb renovables, motivada en molts casos per l'arrelament a una determinada concepció del territori que frena la seva expansió. Les conseqüències derivades de la urgència climàtica i la mateixa dependència energètica en què ens trobem, han d'implicar assumir un repte majúscul i un compromís social per tal de promoure un àmbit d'actuació on, territori, paisatge i desenvolupament econòmic siguin plenament compatibles i complementaris. En aquesta línia, cal plantejar a les institucions responsables del país l'establiment d'un nou marc legislatiu general i normatiu d'urbanisme i ordenació territorial que reculli la realitat actual, tingui visió de futur i defineixi, de forma clara i transparent, les competències que són atribuïdes a les administracions públiques en l'exercici de les seves funcions, per a la tramitació dels expedients d'energies renovables i, de manera especial, a l'administració local en tot allò que afecta l'autoconsum.

És per això que aquest document recull, d'una banda, la relació d'aquells procediments administratius que a la pràctica representen un endarreriment o una barrera a l'hora de tirar endavant projectes d'autoconsum d'energia elèctrica d'origen fotovoltaic i, d'altra banda, proposar mesures que siguin útils per resoldre les dificultats amb què es troben les persones interessades a tirar endavant aquests tràmits, en el marc d'unes garanties de procediment que compleixin amb tots els requisits que la normativa exigeixi.

L'objectiu és detectar i posar sobre la taula les problemàtiques concretes en què es troben les empreses que volen tramitar aquests projectes, concretant la casuística que genera aquestes dificultats i identificant els punts més crítics a resoldre per poder aportar en cada cas una proposta de solució assumible per l'administració o els agents afectats. Tot plegat amb la vista posada en els reptes de la transició energètica i els propòsits que, com a societat, ens hem auto imposat per assolir la neutralitat climàtica el 2050.

A Catalunya hi ha, segons les darreres dades del registre de la Generalitat, un total de 8.738 instal·lacions. El sector dels instal·ladors sosté, però, que si els tràmits necessaris per a la seva legalització fossin més àgils, n'hi hauria moltes més. Les principals barreres que troben aquestes empreses a l'hora de fer tots els tràmits administratius des de l'inici fins a la legalització final de la instal·lació, són les següents:

Tràmits municipals

Documentació per les comunicacions prèvies. Si bé molts municipis, encara que no tots, han adoptat les comunicacions prèvies com a sistema que substitueix les llicències d'obra, a la pràctica, la majoria l'acaben demanant o, fins i tot, acaben demanant més documentació que la que requereix una llicència d'obra, amb la qual cosa no es produeix l'esperada agilització d'aquest tràmit com pretén el Decret Llei 16/2019 de 26 de novembre i successives revisions (DL24/2021 i DL5/2022).

D'altres circumstàncies amb les quals es pot trobar una empresa instal·ladora a l'hora de fer aquests tràmits, segons en quin municipi s'hagi de fer la instal·lació, van des de fiances més pensades en obres de més abast d'allò que pot representar una instal·lació d'autoconsum fotovoltaic. També hi ha consistoris que exigeixen un pagament per les comunicacions prèvies. Alguns fins i tot demanen plans i coordinadors de salut i seguretat per poder donar l'autorització.

Els terminis de resolució d'aquestes sol·licituds depenen totalment de les circumstàncies particulars de cada municipi, de l'organització, recursos i càrrega de feina que tingui en cada cas i, fins i tot, del moment de l'any en què es faci dita sol·licitud o la voluntat dels tècnics municipals que hi intervenen.

A la pràctica no hi ha, doncs, uns criteris clars dels requisits i uns terminis definits a l'hora de fer un mateix tràmit segons l'ajuntament on s'hagi de gestionar. Algunes de les propostes que es podrien implementar per agilitzar aquest tràmit podrien passar per homologar criteris i tràmits entre tots els ajuntaments de Catalunya i formar el perfil tècnic responsable perquè coneguin i apliquin els criteris i processos homologats.

En el cas de comunicacions prèvies, caldria crear documents/formularis d'adhesió estandarditzats per a tots els municipis assegurant que les instal·lacions proposades compleixen els requisits bàsics que permetin les comunicacions prèvies i declaracions responsables.

En conclusió, la tramitació de projectes d'autoconsum fotovoltaic troba algunes barreres i dificultats quan arriba als serveis tècnics municipals posant de manifest la manca d'instruccions i procediments clars i compartits entre els diferents nivells d'administracions per al desplegament de les diferents polítiques i iniciatives associades a la transició energètica.

Seria desitjable i contribuiria positivament a desburocratitzar tota aquesta tramitació un exercici d'estandardització de criteris (com promou el redactat del Decret) i de protocols compartits entre administracions per evitar la dispersió en la presa de decisions, creant confusió entre tots els agents públics i privats involucrats.

Apuntem la possibilitat que la Diputació de Barcelona fes un treball en aquesta línia, facilitant aquesta tasca d'estandardització i unificació de criteris, per exemple, entre els municipis petits per donar suport, informació i acompanyament tècnics en aquests

processos. Seguint aquesta línia, trobem que massa sovint les estructures tècniques dels ajuntaments de municipis petits queden desbordades pel volum i la complexitat de les tramitacions que es susciten i que han de gestionar. Proposem que, en el marc de les organitzacions municipalistes (ACM o FMC), de les institucions supramunicipals (especialment les diputacions) o, eventualment, de la mateixa Generalitat s'articulin mecanismes de col·laboració i suport per afrontar aquest dèficit que té un impacte rellevant en els terminis de les distintes tramitacions.

Tràmits amb la distribuïdora elèctrica

Ara com ara per al cas d'aquelles instal·lacions d'autoconsum que vulguin exportar excedents, els terminis de la sol·licitud del punt de connexió a la distribuïdora s'han escurçat força i és habitual tenir una resposta en el termini d'una o dues setmanes. Una altra cosa són els passos següents, el fet de disposar de l'estudi del punt de connexió i d'adequació de la xarxa, així com del pressupost corresponent i la documentació de les condicions tècniques d'accés al punt de connexió, aquest és un tràmit que pot allargar-se dues o tres setmanes més, termini que es veurà duplicat en haver de passar tota aquesta documentació a ATR Generación, que és el nexa entre la distribuïdora i l'empresa comercialitzadora. Sovint, un cop l'empresa instal·ladora demana la inscripció al Registre d'Autoconsum de Catalunya (RAC), es troba amb la circumstància que la Generalitat triga a comunicar a la distribuïdora els expedients i aquesta, alhora, no pot informar a la comercialitzadora dels expedients en el cas de venda o compensació d'energia. Aquesta situació ha millorat darrerament en el cas de les instal·lacions de petita potència.

Una forma d'escurçar els terminis de tots aquests tràmits seria digitalitzar-los al 100%, a Catalunya via e-Distribución, des del Codi d'Autoconsum (CAU), l'estudi del punt de connexió, la revisió del comptador, fins a la signatura del Contracte Tècnic d'Accés (CTA). Fer en un mateix tràmit la declaració responsable d'instal·lació de baixa tensió al Registre d'Inspeccions Tècniques de Seguretat Industrial de Catalunya (RITSIC) i el Registre d'Autoconsum de Catalunya (RAC), això es podria vehicular a través de la finestreta única de l'Oficina de Gestió Empresarial (OGE). La distribuïdora podria recollir les dades dels punts de connexió i incorporar-los al CTA sense haver d'emplenar-los per separat i organitzant la verificació del punt de mesura un cop hagi rebut el CTA signat. En el cas de les instal·lacions amb compensació d'excedents, una proposta de millora fàcil d'implementar seria prescindir del CTA.

L'altre mecanisme d'acceleració més ambiciosa que prescindir del CTA, seria, per exemple, que a qualsevol punt de subministrament es pogués evacuar la mateixa potència que es té contractada sense necessitat de passar pel tràmit de sol·licitar un nou punt de subministrament. És a dir, que si una empresa té 50 kW contractats, pugui fer una instal·lació de fins a 50 kW sense haver de passar pel tràmit de la sol·licitud del punt de connexió i que simplement s'hagués de comunicar que s'ha realitzat una instal·lació i, posteriorment, signar el CTA.

L'endarreriment en els tràmits de compensació o venda dels excedents en instal·lacions d'una certa dimensió, pel fet que la comercialitzadora no disposa de les lectures de la distribuïdora, és un greu problema que afecta la rendibilitat de la inversió que ha fet l'empresa en la seva instal·lació fotovoltaica i, en conseqüència, la seva rendibilitat. Hi ha casos en què, passat més d'un any de la posada en marxa de la instal·lació, l'empresa encara no ha rebut cap compensació per l'energia que aboca a la xarxa.

És clar que per la complexitat d'aquestes tramitacions i els diferents agents que hi participen: empresa instal·ladora, distribuïdora, comercialitzadora i Generalitat de Catalunya, cal un compromís de coordinació, agilitat en l'execució dels diferents processos i un major control per part d'algun organisme que vetlli pels interessos de tothom amb l'objectiu d'impulsar de forma decidida l'autoconsum a Catalunya en tots els rangs de potència.

A la *“Recomendación (UE) 2022/822 de la Comisión de 18 de mayo de 2022 sobre la aceleración de los procedimientos de concesión de permisos para los proyectos de energías renovables y la facilitación de los contratos de compra de electricidad”*, s'hi diu textualment que:

“Se anima a los Estados miembros a crear espacios controlados de pruebas para conceder exenciones específicas del marco legislativo o reglamentario nacional, regional o local a tecnologías, productos, servicios o enfoques innovadores, a fin de facilitar la concesión de permisos en apoyo del despliegue y la integración en el sistema de las energías renovables, el almacenamiento y otras tecnologías de descarbonización, en consonancia con la legislación de la Unión”

En el marc d'aquesta recomanació i donada tota la problemàtica que hem comentat en aquest document, des de la Comissió d'Energia de la Cecot ens posem a disposició de la Generalitat de Catalunya, més concretament del Departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural liderada per la consellera Teresa Jordà, a fi d'elaborar una estratègia vallesana, de les dues comarques del Vallès, on de la mà de les administracions locals i supralocals i la resta d'agents implicats, puguem desenvolupar un procediment específic per a la tramitació de les instal·lacions d'autoconsum fotovoltaic del territori que sigui més àgil i ràpid i que ajudi a promoure la transició energètica de les empreses vallesanes, el pol industrial més important del sud d'Europa.

Altres obstacles

Més enllà dels obstacles descrits en els punts anteriors n'hi ha d'altres que dificulten o desincentiven de forma sobrerera les gestions necessàries per tirar endavant una instal·lació d'autoconsum fotovoltaic.

Una de les més destacades en aquesta categoria serien els avals que s'apliquen a instal·lacions superiors a 100 kWp. L'import d'aquest aval és de 40€/kW de potència nominal instal·lada i s'ha de fer efectiu a la caixa de dipòsits de la Generalitat de Catalunya. Tot i que aquest dipòsit es retorna un cop s'ha finalitzat i legalitzat la instal·lació, i entenent

que es tracta d'un mecanisme que pretén garantir el compromís i la solvència d'aquells que promouen un projecte de generació de dimensions significatives, aquesta comissió creu innecessari aplicar-lo en el cas de les instal·lacions d'autoconsum, ja que l'objectiu principal del promotor en aquest cas no és vendre l'energia generada a tercers, sinó auto proveir-se d'ella. L'import d'aquest aval no és menor, entre el 5 i el 10% de la inversió total, i donats també els endarreriments administratius que ja pateix la sol·licitud i legalització d'aquestes instal·lacions, creiem que és un obstacle innecessari que s'hauria d'eliminar.

Resumint, el que proposem és:

En relació als tràmits municipals:

- Homologar criteris, tràmits i estandarditzar documents.
- Formar els tècnics de tots els ajuntaments de Catalunya perquè coneguin i apliquin aquests processos.
- Articular mecanismes de col·laboració i suport amb organitzacions municipalistes o institucions supramunicipals per evitar el desbordament de tramitacions en els ajuntaments de municipis petits.

En relació als tràmits amb la distribució:

- Digitalitzar els tràmits, prescindir d'algunes tramitacions en funció de la tipologia de la instal·lació.
- Dotar-se dels mecanismes per millorar la coordinació i comunicació dels diferents agents participants (empresa instal·ladora, distribuïdora, comercialitzadora i Generalitat).

En relació a altres obstacles:

- Eliminar la presentació de l'aval en el cas de les instal·lacions d'autoconsum.